

ID: 110378

Lhůty

S lhůtou k podání návrhu (žaloby) o nahrazení chybějícího projevu vůle povinné osoby k uzavření dohody s oprávněnou osobou o vydání jiné než zemědělské nemovitosti podle § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. je zánik práva při jeho včasné neuplatnění spojen vždy, ať jsou důvody, pro něž nebylo právo uplatněno, jakékoliv. Institut stavení promlčecí doby podle § 112 (§ 113) obč. zák. nelze na běh prekluzivní lhůty podle § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. použít.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 28 Cdo 1659/2019-160, ze dne 26.8.2019)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Arcibiskupství olomouckého, se sídlem v O., zastoupeného Mgr. S.H., advokátem se sídlem v P., proti žalovanému Lesy České republiky, s. p., se sídlem v H.K., zastoupenému JUDr. J.N., advokátem se sídlem v P., o nahrazení projevu vůle, vedené u Okresního soudu v Kroměříži pod sp. zn. 7 C 242/2017, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně, pobočky ve Zlíně, ze dne 16. ledna 2019, č. j. 59 Co 331/2018-141, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Kroměříži rozsudkem ze dne 24. 7. 2018, č. j. 7 C 242/2017-120, zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal nahrazení souhlasu žalovaného k uzavření specifikované dohody o vydání jiné než zemědělské nemovitosti podle § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, ve znění nálezu Ústavního soudu uveřejněného pod č. [177/2013](#) Sb. - dále „zákon č. [428/2012](#) Sb.“, či jen „zákon“), a to pozemku parc. č. XY, zapsaného na LV č. XY pro k. ú. a obec XY Katastrálního úřadu pro Zlínský kraj, Katastrální pracoviště XY (dále též jen „předmětný pozemek“), s nímž jsou Lesy České republiky, s. p., příslušné hospodařit (výrok I.), a žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 900 Kč (výrok II.).

Vyšel ze zjištění, že předmětný pozemek (dříve louka), jenž byl jako součást velkostatku Kelč ve vlastnictví žalobce, přešel na stát v rozhodném období dle § 5 písm. a) zákona č. [428/2012](#) Sb. postupem podle zákona č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy, a zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě, rozhodnutím Ministerstva zemědělství ze dne 12. 3. 1948, č. j. 30280/48-IX/R-22, zápisem ze dne 13. 3. 1948 o převzetí lesního majetku velkostatku Olomouckého arcibiskupství, a rozhodnutím Ministerstva zemědělství ze dne 19. 5. 1949, č. j. 13148/49-IX/A 21, bez vyplacení náhrady, že rozhodnutím Okresního národního výboru v Kroměříži, odboru vodního a lesního hospodářství a zemědělství, ze dne 7. 2. 1985 (viz též jeho zpráva ze dne 21. 8. 1985) byl tento lesní pozemek převeden do kultury ostatních ploch, že takto byl evidován i k datu 24. 6. 1991, což vyplývá i ze zprávy Katastrálního úřadu pro Zlínský kraj, Katastrální pracoviště XY ze dne 21. 1. 2016 (která je součástí spisu Krajského soudu v Brně sp. zn. 24 C 32/2016), že žalobce jako oprávněná osoba podle zákona č. [428/2012](#) Sb. doručil dne 6. 5. 2013 žalovanému jako osobě povinné výzvu k jeho vydání, že k uzavření dohody mezi účastníky o vydání předmětného pozemku v šestiměsíční lhůtě uvedené v § 9 odst. 2 zákona č. [428/2012](#) Sb. běžící do 7. 11. 2013 nedošlo, že žalobce podal dne 21. 3. 2014 u Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Zlínský kraj, návrh na vydání rozhodnutí o vydání (mimo jiné) i předmětného pozemku, o němž bylo

rozhodnuto podle § 9 odst. 6 zákona rozhodnutím tohoto správního orgánu dne 5. 4. 2016 pod č. j. SPÚ 170287/2016/Čer. a sp. zn. SP 8588/2014/31/X (pravomocným dne 8. 4. 2016) tak, že tento pozemek (ostatní plocha o výměře 4487 m²) byl žalobci vydán, neboť správní orgán měl za to, že se jedná o zemědělský pozemek. Proti tomuto rozhodnutí podaly Lesy České republiky, s. p., žalobu podle části páté občanského soudního řádu, o níž rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 12. 6. 2017, č. j. 24 C 32/2016-45, tak, že účastníkovi řízení - Arcibiskupství olomouckému se nevydává pozemek parc. č. XY a že tímto rozsudkem se nahrazuje rozhodnutí Státního pozemkového úřadu pro Zlínský kraj ze dne 5. 4. 2016, č. j. SPÚ 170287/2016/Čer., sp. zn. SP 8588/2014/31/X., neboť dospěl k závěru, že o nároku žalobce nemělo být rozhodováno podle § 9 zákona č. [428/2012](#) Sb., nýbrž postupem podle § 10 odst. 4 tohoto zákona, jelikož tento pozemek byl již k rozhodnému datu 24. 6. 1991 evidován jako ostatní plocha - ostatní sportoviště (součást lyžařského areálu Tesák - sjezdovka Cvičák), což vyplynulo ze zprávy Katastrálního úřadu pro Zlínský kraj, Katastrální pracoviště XY, ze dne 21. 1. 2016, jež korespondovalo s rozhodnutím ONV v Kroměříži ze dne 7. 2. 1985 i se soupisem parcel založeným ve správním spise. Vzhledem k tomu, že žalobce proti citovanému rozsudku nepodal odvolání, nabyl dne 22. 7. 2017 právní moci.

Při právním posouzení věci vyšel soud prvního stupně z § 3, § 4, § 5, § 8 odst. 1 písm. a) a § 10 odst. 1 zákona č. [428/2012](#) Sb. a dovodil, že žalobce jako oprávněná osoba podal výzvu k vydání předmětného pozemku žalovanému jako osobě povinné včas (dne 6. 5. 2013), tj. ve dvanácti měsíční lhůtě stanovené v § 10 odst. 1 zákona, která běžela ode dne účinnosti zákona dne 1. 1. 2013 do 2. 1. 2014. Dle § 10 odst. 2 zákona pak ode dne 7. 5. 2013 počala běžet šestiměsíční lhůta k uzavření dohody mezi účastníky, která uplynula dne 7. 11. 2013. Protože dohoda o vydání předmětného pozemku uzavřena nebyla, počala dnem následujícím po marném uplynutí šestiměsíční lhůty běžet tříletá prekluzivní lhůta k podání žaloby k soudu podle § 10 odst. 4 zákona, která běžela od 8. 11. 2013 do 8. 11. 2016; byla-li žaloba žalobcem podána k soudu dne 20. 9. 2017, stalo se tak po jejím uplynutí a nárok žalobce je tudíž prekludován. Tvrzení žalobce, že „od doby pravomocného rozhodnutí Státního pozemkového úřadu do rozhodnutí Krajského soudu v Brně v řízení vedeném pod sp. zn. 24 C 32/2016 došlo ke stavení tříleté prekluzivní lhůty“ z důvodu, že byl v dobré víře, že pozemek má ve vlastnictví, jak rozhodl správní orgán, soud prvního stupně nepřisvědčil s argumentem, že bylo na žalobci, aby si zjistil a ověřil informace týkající se předmětného pozemku, když k jeho vynětí ze zemědělského půdního fondu došlo již v roce 1985 v souvislosti s výstavbou lyžařského areálu Tesák, a tuto skutečnost, že se na něm nachází sjezdovka a že je součástí lyžařského areálu (na sousedních pozemcích stojí vleky a stavby zajišťující provoz tohoto areálu) si mohl ověřit.

K odvolání žalobce Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozsudkem ze dne 16. 1. 2019, č. j. 59 Co 331/2018-141, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně a ztotožnil se i s jeho závěry právními. Poukázal na to, že zákon č. [428/2012](#) Sb. rozlišuje odlišný postup pro vydání zemědělské nemovitosti dle § 9 a pro vydání jiné než zemědělské nemovitosti v § 10, přičemž nic nesvědčí pro názor žalobce, že by běh propadných lhůt v jednom či druhém ustanovení byl vzájemně provázán, naopak je v každém z nich upraven samostatně, že modifikace propadných lhůt stanovená v § 11 zákona se na danou věc nevztahuje, že „stavení promlčecí doby nastává pouze ve vztahu k právu, které bylo v řízení uplatněno, a k osobě, vůči níž se toto řízení vede“, takže nelze přisvědčit názoru žalobce, že by běh propadných lhůt podle § 9 zákona stavěl běh propadných lhůt podle § 10 tohoto zákona, a že tomu tak není ani naopak. Dále dovodil, že „posuzované propadné lhůty upravené v tomto zákoně jako hmotně právními předpisy jsou hmotně právními lhůtami objektivními“, tedy na vůli účastníků právního vztahu nezávislémi, že žalobci nic nebránilo v postupu podle § 10 zákona, případně v souběžně uplatněných postupech podle obou ustanovení, že k zániku práva uplynutím prekluzivní lhůty dochází přímo ze zákona, proto soud k jejímu uplynutí přihlédne z úřední povinnosti, aniž by se „povinný“ musel prekluze dovolat, že není

podstatné, z jakého důvodu oprávněný „prekludující právo“ neuplatnil, takže je vyloučeno, aby argumentoval tím, že k zániku jeho práva došlo v rozporu s dobrými mravy (§ 1 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb.). Soudu prvního stupně nelze podle názoru odvolacího soudu vytknout, že by postupoval přepjatě formalisticky, neboť bylo možností žalobce v rámci zásady „vigilibus iura scripta sunt“ postupovat tak, aby naplnil všechny zákonem požadované podmínky pro vyhovění žalobě, včetně zachování v něm stanovených propadných lhůt k uplatnění práva. Není sice pochyb o tom, že soudy mají usilovat o takový výklad a použití právních předpisů, které umožní dosáhnout naplnění jejich účelu, což ovšem neznamená, že by se mohly jen s poukazem na restituční povahu věci odklonit od zákonem stanovených pravidel, která navíc uplatnění restitučního nároku nijak nebrání. Proto závěr soudu prvního stupně v dané věci nelze považovat ani za odporující smyslu zákona č. [428/2012](#) Sb.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání z důvodu jím tvrzeného nesprávného právního posouzení věci, jehož přípustnost ve smyslu § 237 o. s. ř. spatřuje v řešení otázky hmotného práva, která „v rozhodovací činnosti dovolacího soudu“ nebyla dosud vyřešena, a to, „zda v případě, kdy došlo k pravomocnému vydání nemovitosti jako zemědělské rozhodnutím správního orgánu podle ust. § 9 ZMV, po dobu od právní moci tohoto rozhodnutí do jeho pravomocného nahrazení soudem z důvodu nezemědělské povahy nemovitosti, dochází ke stavení lhůty anebo přerušení lhůty pro podání žaloby dle ust. § 10 odst. 4 ZMV“. Dovolatel s poukazem na § 9 odst. 6 zákona č. [428/2012](#) Sb., který stanoví, že „zjistí-li pozemkový úřad, že se nejedná o zemědělskou nemovitost, návrh oprávněné osoby na vydání nemovité věci zamítne; v takovém případě se postupuje podle § 10 odst. 4“, dovozuje, že „v takovém případě nelze prekluzi dovodit, neboť k rozhodnutí o zamítnutí z důvodu nezemědělské povahy nemovitosti podle § 9 odst. 6 zákona může dojít kdykoliv později a zákon prekluzi nároku v takovém případě neupravuje“. Za situace, kdy v soudním řízení podle části páté občanského soudního řádu byla dodatečně shledána nezemědělská povaha nemovitosti, nemůže být žalobce v soudním řízení v horším postavení než v řízení správním. Poukazuje na to, že v daném případě spočívá problém v posouzení zemědělské povahy předmětného pozemku, jejíž vyřešení je nezbytné pro určení, zda postupovat podle § 9 či § 10 zákona č. [428/2012](#) Sb. Mezeru v právní úpravě je pak možno spatřovat v tom, že není výslovně upraveno stavení lhůty pro podání návrhu na vydání zemědělské nemovitosti dle § 9 odst. 6 zákona v případě, že je nárok na vydání uplatněn žalobou dle § 10 odst. 4 zákona, či ke stavení lhůty pro podání žaloby dle § 10 odst. 4 zákona v případě, že je uplatněn nárok dle § 9 odst. 6 zákona. Zákonodárce ovšem jistě neměl v úmyslu znemožnit vydání nárokované věci pouze v důsledku chybného posouzení zemědělské povahy pozemku správním orgánem, právě naopak jeho úmyslem bylo nárokované věci vydat a jednat vůči oprávněným osobám co nejvstřícněji (§ 18 odst. 4 zákona). Bylo by tedy zcela proti smyslu zákona, kdyby předmětný pozemek neměl být vydán pouze v důsledku chybně posouzené zemědělské povahy pozemku správním orgánem; obdobně je bezúčelný závěr, že je nutno z opatrnosti vždy podat souběžně též žalobu podle § 10 odst. 4 zákona. Za této situace je podle dovolatele namístě dovodit, že „pokud došlo k pravomocnému vydání nemovitosti jako zemědělské podle § 9 zákona, tak po dobu od právní moci tohoto rozhodnutí (8. 4. 2016) do jeho nahrazení soudem a nevydání pozemku z důvodu nezemědělské povahy nemovitosti (22. 7. 2017) dochází ke stavení lhůty pro podání žaloby dle ust. 10 odst. 4 ZMV, popř. k jejímu přerušení“. Dále dovolatel uvedl, že o nezemědělské povaze předmětného pozemku se dozvěděl až z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 6. 2017, sp. zn. 24 C 32/2016, že tuto námitku žalovaný uplatnil v tomto řízení v podání ze dne 27. 4. 2017, tedy až po uplynutí lhůty žalobci k podání žaloby podle § 10 odst. 4 zákona, že do té doby neměl pochybnosti o zemědělské povaze pozemku a rozhodnutí správního orgánu považoval za správné, neboť mu byl vrácen jeho původní majetek. K principu důvěry v rozhodnutí správního orgánu se vyjádřil Ústavní soud např. v nález sp. zn. „ÚS 42/09“, v němž přihlédl ke skutečnosti, že důvodem neuplatnění nároku stěžovatele v restitučním řízení bylo to, že byl v katastru nemovitostí evidován jako vlastník, stát se k němu jako k vlastníku choval a nijak nezpochybňoval jeho vlastnické právo. Dovolatel se ocitl v obdobném postavení, když mu byl správním orgánem vrácen jeho původní majetek, neměl tedy důvod zpochybňovat správnost rozhodnutí správního orgánu a díky tomu promeškal lhůtu k

podání žaloby dle § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. Nadto z citovaného rozsudku Krajského soudu v Brně vyplývá, že katastrální úřad poskytl správnímu orgánu chybný údaj, který byl v rozporu s identifikací parcel, a bylo namístě tento rozpor řešit. Výtka soudů, že bylo na žalobci, aby si opatřil dostatek podkladů, je nedůvodná. Dovolatel navrhl, aby dovolací soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaný se v písemném vyjádření k dovolání ztotožnil s rozsudkem odvolacího soudu a navrhl, aby dovolání žalobce bylo odmítnuto. Poukázal zejména na to, že lhůta stanovená v § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. je lhůtou prekluzivní, takže nárok žalobce, aby soud nahradil jeho chybějící projev vůle jako povinné osoby, jejím marným uplynutím ze zákona zanikl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. bod 2., čl. II. části první zákona č. [296/2017](#) Sb. - dále jen „o. s. ř.“), a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení), zastoupeným advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

V posuzované věci z obsahu spisu vyplývá, že žalobce v dovolání znovu zopakoval veškerá tvrzení a námítky, která uplatnil již v žalobě podané u soudu prvního stupně dne 20. 9. 2017, jakož i v odvolání proti zamítavému rozsudku soudu prvního stupně, resp. že tato podání, tj. žaloba, odvolání a dovolání jsou obsahově téměř totožnými podáními jen s tím rozdílem, že v dovolání, resp. v jím formulované otázce, která by podle jeho mínění měla zakládat přípustnost dovolání, zmínil poprvé i „přerušeni lhůty pro podání žaloby dle ust. § 10 odst. 4 ZMV“; tuto otázku proto dovolací soud řešit nemohl, jelikož na jejím řešení rozhodnutí odvolacího soudu nezávisí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. 29 NSCR 53/2013).

Pro rozhodnutí soudů v projednávané věci tak bylo významné vyřešení právní otázky, zda lze na prekluzivní lhůtu podle § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. aplikovat institut stavení běhu této lhůty. Vzhledem k tomu, že tato otázka nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalobce proti rozsudku odvolacího soudu je podle § 237 o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle § 6 zákona č. [428/2012](#) Sb. (nazvaného „Vydávání věcí Pozemkovým fondem České republiky a Lesy České republiky, s. p.“) povinná osoba podle § 4 písm. a) a b) vydá oprávněné osobě nemovitou

věc ve vlastnictví státu, která náležela do původního majetku registrovaných církví a náboženských společností a stala se předmětem majetkové křivdy, kterou utrpěla oprávněná osoba nebo její právní předchůdce v rozhodném období v důsledku některé ze skutečností uvedených v § 5.

Postup při vydání zemědělské nemovitosti upravuje § 9 zákona tak, že oprávněná osoba písemně vyzve povinnou osobu k vydání zemědělské nemovitosti do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, jinak její nárok zanikne (odst. 1). Povinná osoba uzavře s oprávněnou osobou písemnou dohodu o vydání zemědělské nemovitosti do 6 měsíců ode dne doručení výzvy, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 11) - odst. 2 věta první. Dohoda mezi oprávněnou osobou a povinnou osobou o vydání zemědělské nemovitosti podléhá schválení pozemkovým úřadem ve správním řízení, jehož účastníky jsou oprávněná osoba a povinná osoba (odst. 3). Nedojde-li mezi oprávněnou osobou a povinnou osobou k uzavření dohody o vydání zemědělské nemovitosti, rozhodne na základě návrhu oprávněné osoby o vydání zemědělské nemovitosti pozemkový úřad; návrh lze podat do 6 měsíců po uplynutí lhůty podle odstavce 2. Účastníky řízení jsou oprávněná osoba a povinná osoba. Zjistí-li pozemkový úřad, že se nejedná o zemědělskou nemovitost, návrh oprávněné osoby na vydání nemovité věci zamítne; v takovém případě se postupuje podle § 10 odst. 4 (odst. 6). Proti rozhodnutí pozemkového úřadu podle odstavců 4 až 6 se nelze odvolat (odst. 8). Rozhodl-li pozemkový úřad podle tohoto zákona, může být tato věc projednána v řízení podle části páté občanského soudního řádu. K řízení je v prvním stupni příslušný krajský soud (odst. 10).

Podle § 10 zákona č. [428/2012](#) Sb., upravujícího postup při vydání jiné věci než zemědělské nemovitosti, platí, že oprávněná osoba písemně vyzve povinnou osobu k vydání jiné věci než zemědělské nemovitosti do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, jinak její nárok zanikne. Ve výzvě oprávněná osoba označí věc a uvede právní důvod nároku na její vydání podle tohoto zákona; k určení věci postačí, je-li označena podle stavu v době, kdy se stala předmětem majetkové křivdy. Povinná osoba uzavře s oprávněnou osobou písemnou dohodu o vydání jiné věci než zemědělské nemovitosti do 6 měsíců ode dne doručení výzvy, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 11). Nedojde-li k uzavření dohody o vydání věci podle odstavce 2 nebo podle § 11, může se oprávněná osoba obrátit ve lhůtě 3 let na soud s návrhem, aby nahradil chybějící projev vůle povinné osoby, jinak její nárok zanikne. Lhůta pro podání návrhu podle věty první počíná běžet marným uplynutím lhůty 6 měsíců stanovené v odstavci 2 nebo v § 11 (odst. 4).

V posuzované věci bylo zjištěno, že žalobce jako oprávněná osoba podle zákona č. [428/2012](#) Sb. doručil dne 6. 5. 2013 žalovanému jako osobě povinné výzvu k vydání předmětného pozemku, že k uzavření dohody o jeho vydání mezi účastníky v šestiměsíční lhůtě uvedené v § 9 odst. 2 zákona č. [428/2012](#) Sb. běžící do 7. 11. 2013 nedošlo, že žalobce podal dne 21. 3. 2014 u Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Zlínský kraj, návrh na vydání rozhodnutí o vydání (mimo jiné) předmětného pozemku, o němž bylo rozhodnuto podle § 9 odst. 6 zákona rozhodnutím tohoto správního orgánu dne 5. 4. 2016 pod č. j. SPÚ 170287/2016/Čer. a sp. zn. SP 8588/2014/31/X. tak, že tento pozemek byl žalobci vydán, neboť správní orgán měl za to, že se jedná o zemědělský pozemek. Proti tomuto rozhodnutí podaly Lesy České republiky, s. p., žalobu podle části páté občanského soudního řádu, o níž rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 12. 6. 2017, č. j. 24 C 32/2016-45, tak, že účastníkovi řízení - Arcibiskupství olomouckému se předmětný pozemek nevydává a že tímto rozsudkem se nahrazuje rozhodnutí Státního pozemkového úřadu pro Zlínský kraj ze dne 5. 4. 2016, č. j. SPÚ 170287/2016/Čer., sp. zn. SP 8588/2014/31/X., neboť dospěl k závěru, že o nároku žalobce nemělo být rozhodováno podle § 9 zákona č. [428/2012](#) Sb., nýbrž postupem podle § 10 odst. 4 tohoto zákona, jelikož tento pozemek byl již k rozhodnému datu 24. 6. 1991 evidován jako ostatní plocha (součást lyžařského areálu Tesák - sjezdovka Cvičák). Vzhledem k tomu, že žalobce proti tomuto rozsudku nepodal odvolání, nabyl dne 22. 7. 2017 právní moci.

Není-li v zákoně č. [428/2012](#) Sb. pravidlo pro běh prekluzivní lhůty výslovně upraveno, je nutné vyjít z obecné úpravy občanského zákoníku.

Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, účinný od 1. 1. 2014 (dále jen „o. z.“), v § 3036 stanoví, že podle dosavadních právních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

Vzhledem k tomu, že v daném případě běžela žalobci tříletá hmotně právní prekluzivní lhůta podle § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. k podání žaloby k soudu od 8. 11. 2013 do 8. 11. 2016, jak soudy obou stupňů správně dovodily, což žalobce v dovolání nezpochybnil, řídí se otázka, pro niž je dovolání přípustné, ustanoveními zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“). Podle § 583 obč. zák. platí, že k zániku práva proto, že nebylo ve stanovené době uplatněno, dochází jen v případech v zákoně uvedených. K zániku soud přihlédne, i když to dlužník nenamítne.

Institut stavení běhu lhůty je v zákoně č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, upraven ve vztahu k promlčení (§ 112 a § 113 obč. zák.), pravidla běhu prekluzivní lhůty v něm nejsou uvedena.

Promlčení a prekluze jsou právními instituty, které spojují právní následky s marným uplynutím lhůty (doby). Promlčení znamená, že, není-li nějaké právo po určitou zákonem stanovenou dobu vykonáno nebo uplatněno u soudu, nelze se ho po uplynutí této doby s úspěchem soudně domoci, namítne-li účastník řízení, že je právo promlčeno. Prekluze spojuje s nedodržením lhůty (doby) k uplatnění práva nejen zánik možnosti domoci se práva u soudu, ale i zánik práva samotného, k němuž soud přihlíží i bez návrhu stran. V případě prekluze tedy občanský zákoník vychází z toho, že neuplatněním ve stanovené době právo zanikne, ať jsou důvody, pro něž nebylo toto právo uplatněno, jakékoliv (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2016, sp. zn. 21 Cdo 5088/2015).

Podstata promlčení je tedy zcela rozdílná od podstaty prekluze a ustanovení upravující promlčení nelze aplikovat na prekluzi, pokud to zákon výslovně nestanoví (k tomu srov. např. § 645 o. z., který v odstavci 1 obdobně - jako § 583 obč. zák. - stanoví, že nebylo-li právo vykonáno ve stanovené lhůtě, zanikne jen v případech stanovených v zákoně výslovně, a že k zániku práva soud přihlédne, i když to dlužník nenamítne; v odstavci 2 ovšem toto ustanovení stanoví, že ustanovení tohoto zákona o běhu promlčecí lhůty platí obdobně i pro prekluzivní lhůtu).

Neupravil-li zákonodárce v § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. - obdobně to, co obsahuje § 112 a § 113 obč. zák., nelze proto ještě úspěšně dovozovat, že by ustanovení o stavení běhu promlčecí doby bylo možno analogicky vztáhnout také na běh prekluzivní lhůty. Ustanovení § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. je ustanovením kogentní povahy, od něhož se soud ani účastníci řízení nemohou odchýlit a jímž zákonodárce dal přednost jistotě v právních vztazích vyplývajících z tohoto zákona. Úpravu zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, na přezkoumávanou věc *ratione tempore* nelze vztáhnout.

Nejvyšší soud dospěl z uvedených důvodů k závěru, že se lhůtou k podání návrhu (žaloby) o nahrazení chybějícího projevu vůle povinné osoby k uzavření dohody s oprávněnou osobou o vydání jiné než zemědělské nemovitosti podle § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. je zánik práva při jeho včasném neuplatnění spojen vždy, ať jsou důvody, pro něž nebylo právo uplatněno, jakékoliv. Institut stavení promlčecí doby podle § 112 (§ 113) obč. zák. nelze na běh prekluzivní lhůty podle § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. použít. (V pracovněprávních vztazích vzniklých před účinností zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, srov. závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2016, sp. zn. 21 Cdo 5088/2015).

Z uvedeného vyplývá, že je správný právní závěr odvolacího soudu, jakož i soudu prvního stupně, že podal-li žalobce žalobu podle § 10 odst. 4 zákona č. [428/2012](#) Sb. k soudu dne 20. 9. 2017, stalo se

tak po marném uplynutí hmotně právní prekluzivní lhůty stanovené v tomto ustanovení (která mu běžela od 8. 11. 2013 do 8. 11. 2016).

Protože rozsudek odvolacího soudu je správný a protože nebylo zjištěno, že by toto rozhodnutí bylo postiženo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., ani jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalobce podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)